

Eesti Kunstiakadeemia
Ehe ja sepis

RAUD ROOSTETAB, FLOKK JÄÄB

Lõputöö

Koostaja: Kristjan Tammjärv
Juhendajad: Nils Hint, Urmas Lüüs

Tallinn 2023

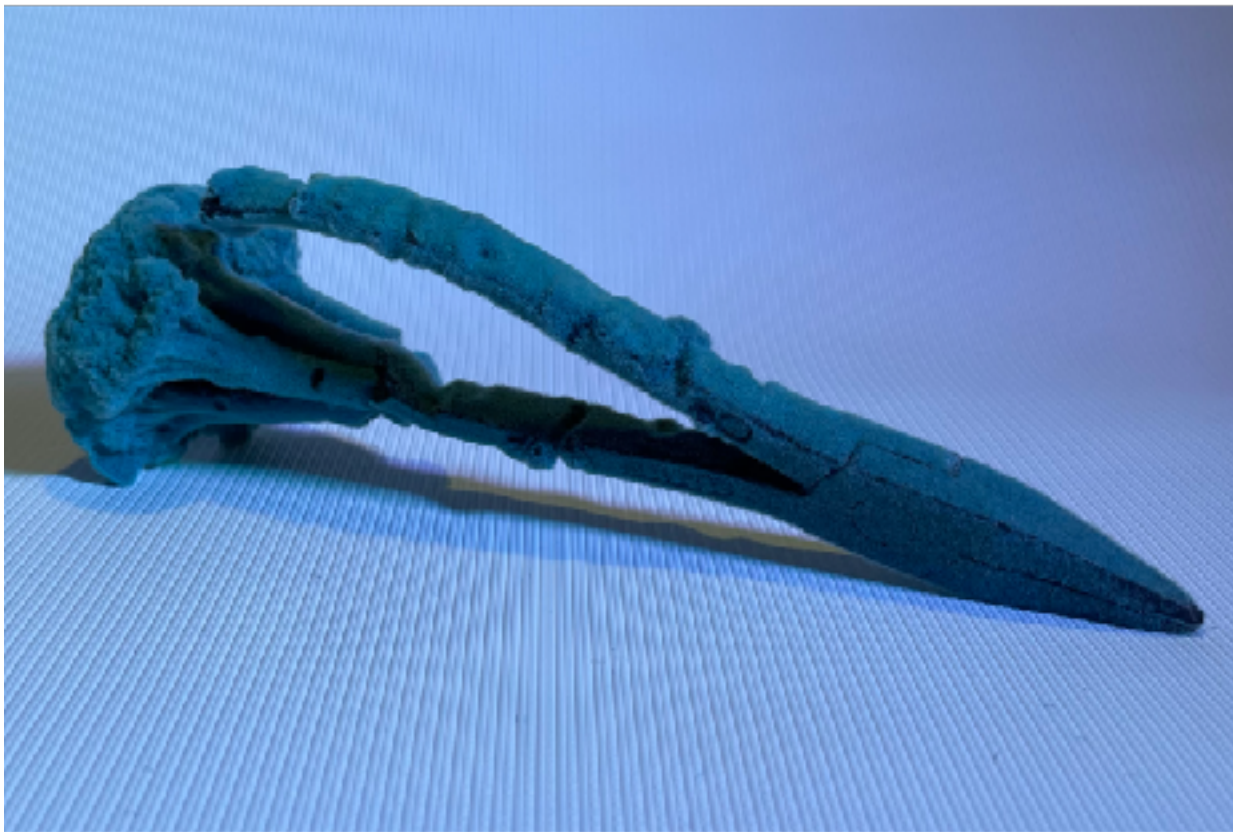
SISSEJUHATUS

Raud eksisteerib alati, teda leidub kauemaks kui inimest. Raua tugevus ja kestlikus on illusoorne, ta kestab meist kauem, aga läbi roostetamise saab raud tagasi pinnasesse, oma loomulikku olekusse.

Tulevikku ette aimav visioon “Raud roostetab, flokk jääb” viib vaataja fantaasiaküllasesse absurdi maailma, mis on inspireeritud tööriistade tehnoloogiast, kodumaa maavaradest, kaasaegse elu suminast ja ühiskonna düstooapiast.

Flokkil, nagu rauaroostel, on iseloom katta materjali näiline pealiskiht. Ühendades läbi ainulaadse tehnika metalli ja nailonkiudu, mis annavad objektidele pehme ja samblase tekstuuri. Flokitud metall tekitab kummalise ja võõrastava tunde.

Minu lõputöö “Raud roostetab, flokk jääb” toob need vastuolud ja kooskõlad esiplaanile, viidates loodusvarale kui vaikusele, loomingu protsessidele, tööriistade filosoofiale ning selle arengule tänapäeval.

“Nälg näpistab” 05/2022

INSPIRATSIOON

Minu inspiratsiooniks protsessi käigus olid peamiselt kaks kunstnikut. Rahvusvaheliselt tunnustatud Kanada skulptor Cal Lane kasutab samuti oma töödes esemeid, mis on tavaliselt seostatud töö ja kasulikkusega. Lisades labidale, kärule, autoosadele jm esemetele tööstusliku põletiga filigraansed ja keerulised pitsitaolised mustrid, muutes esemed otstarbalt kõlbmatuks ning loovad vastuolu metalli “maskuliinsuse” ja tundliku “naiselikkuse” vahel.

Teiseks mõjutajaks oli Soome skulptor Kim Simonsson. Tema “samblainimesed” (“Moss People”) on võluvad ja salapärased tegelased, müütidest ja muinasjuttudest inspireeritud elusuuruses savist kujud, mis mõjuvad ühtaegu igavikuliselt ja düstoopiliselt.

Cal Lane, “Shovels” (2016)

Kim Simonsson, “Moss People”

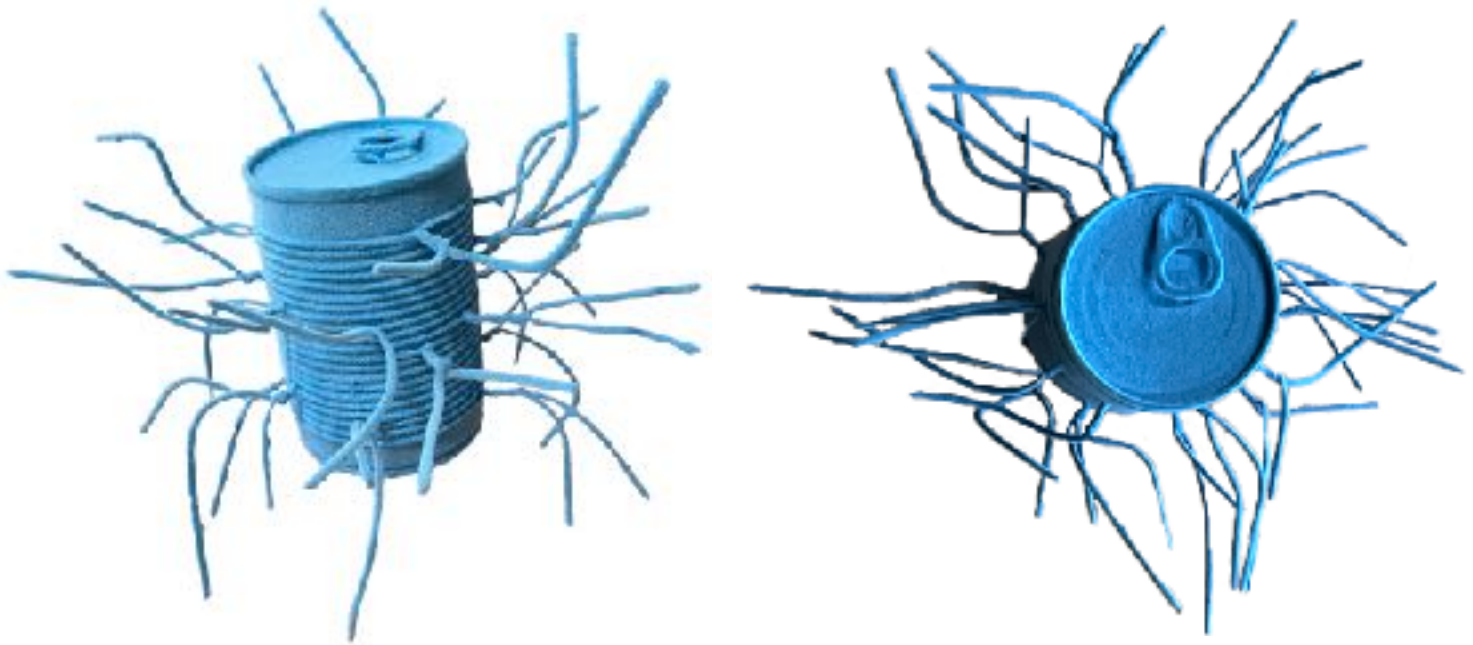
RAUD ROOSTETAB, FLOKK JÄÄB (PROTSESSI KIRJELDUS)

Töö sai alguse katsetega mõista, millised vastuolusid tekitavad omavahel erinevad materjalid nagu näiteks kips, savi, puit ja metall ning kuidas flokkimistehnika neid materjale ühendab. Esmapilgul tekitab flokk eriskummalist silmapetet, mis muudab materjali anonüümseks ja pehmeks, aga kätte võttes mõistad, et tegu pole mõne tavalise Polymeri mänguloomaga vaid terase ja betooniga. See on konflikt nähtava ja tuntava vahel.

Minu esimene katsetus oli külmpiriulist skulptuur, millel on kipsist valatud põhi. Osaliselt flokitud metallriiulist konstruktsioon tekitab tunde skulptuurist kui korjusest, mis kunagi on elanud, kuid hiljem jäetud toonealale unustusse, looduse kätte kõdunema.

Loodusvaraks võib nimetada kõike, mis loodus meile pakub. Üheks olulisemaks loodusvaraks, mida väärtustan väga kõrgelt, on vaikus. Vaikus on minu kujunemisel üht väga olulist rolli etendanud. Kujundanud minu suhteid loodusega, inimestega, muusikaga ja kujutava kunstiga. Kõigis neis valdkondades — nagu selles skulptuuris — on sees vaikus, kas siis otseses või ülekantud tähenduses.

Teiseks katsetuseks liikusin võõristava suunas ning valisin materjalideks konservipurgi ja traadi, mis hallitusliku kihiga flokkides said endale uue tähenduse. Kõigile äratuntaval objektil koos seeneniidistikku meenutavate traatidega tekitab flokk siin pehmet vastuolu, segadust ja isegi tülgestust, seda enam, kui konservi kätte võttes ja loksutades on tunda, kuidas oad seespool liiguvad.

Minu viimased tööd võtsid vaatluse alla tööriistad laiemalt ning viisid katsetused ideelise lõpuni. Tööriistad on objektid, mida kasutatakse teatud funktsiooni täitmiseks või ülesande hõlbustamiseks. Vaatamata sellele, mida mõned arvavad, pole tööriistade kasutamine inimestele ainuomane.

Paljud loomad, näiteks šimpansid, saarmad ja varesed, kasutavad toidule juurdepääsu või muude funktsioonide hõlbustamiseks tavalisi loodusobjekte, nagu näiteks oksid ja kive. Inimeste tööriistade kasutamine erineb kõigi teiste loomade kasutamisest selle poolest, et inimene muudab ka loodusobjektide koostist, et muuta tööriistad tõhusamaks ja täita keerulisemaid funktsioone. Inimene on ainus, kes väärtustab tööriista tööriista enda pärast. Muud loomad viskavad oma kõrre või kivi ära niipea kui töö tehtud, aga inimene hoidis alles ja hakkas seda täiustama.

Tehnoloogilised edusammud tulenevad otseselt inimeste selgest oskusest kujundada nende ümber olevad looduslikud elemendid keerukamateks tööriistadeks, mis on aidanud kaasa inimaju arengule. Sellised järjepidevad tehnoloogilised ja bioloogilised edusammud aastatuhandete jooksul võimaldasid meie esivanematel areneda väikestest, alandlikest ahvidest üleilmseteks tippkiskjateks.

Aastatuhandete jooksul on arenenud lihtsatest tööriistadest, nagu näiteks kivitööriistad, keerukad ja nutikad masinad, nagu külmkapp, teler või mobiiltelefon. Kuna tehnoloogilised süsteemid on inimeste leiutatud, siis peegeldavad need elanikkonna vajaduste ja kultuuri olemust. Kuid selle arengul on ka negatiivsed küljed.

Ameerika psühholoog, loodusteadlane ja sotsiaaluuringute professor Sherry Turkle on TED-i kõneluses öelnud: "Kui me ootame tehnoloogialt rohkem, hakkame üksteiselt vähem ootama". Ta lisas, et "me ei loo üksteisega suhteid, vaid loome suhteid tehnoloogiaga, nagu oleks see tõeline asi." Infotehnoloogia ühendas inimesi üle kogu maailma, kuid on viinud ka isoleeritud ja introvertse ühiskonnani.

Minu viimane katsetus hoiatab just võimalike ohtude eest maailmas; düstooptiast, apokalüptilisest tulevikust, mis võib meid üks hetk tabada, kui ideoloogiliste vaadete vastuolud viiakse kõige äärmuslikumate tagajärgedeni. Ülemaailmne sõda maavarade üle — vaikusest rauani — maailmas, kus igaüks seisab iseenda eest.

Samal ajal vihjavad mu tööd ka momendile, mil inimtegevus on tardunud ja alles on vaid ühtlustav samblavaip, mis katnud maapinda, mahajäetud maju ja tänavaid.

KOKKUVÕTE

Nüüdisaja sepana on raud osutunud kunstis minu suhtluskeeleks, millega neid ideid väljendada. Flokk on aidanud töös "Raud roostetab, flokk jääb" rõhutada loomulikku ajakulgu, hüljatud ökoloogilist jalajälge, mis on tardumas ja samblavaibaga kattumas.

Loodusnähtused, näiteks kaunid vaated või vanad esemed, näiteks klassikalised maalid, tekitavad meis rahulolu, tehnoloogia puhul aga oleme täitmatud: ootame õhinal pisiuudusi ja täiustatud versioone ning oleme lõksus mentaalses oravarattas.

Ei tohiks silmist kaotada ilmselget tõsiasja, et võlu peitub selles, mis jäetakse ütlemata, kirjutamata, välja näitamata. Vaikuse kontrollimine eeldab meisterlikkust.